

UCHWAŁA NR 144/2021
PAŃSTWOWEJ KOMISJI WYBORCZEJ
z dnia 6 września 2021 r.

w sprawie sprawozdania partii politycznej Unia Polityki Realnej o źródłach
pozyskania środków finansowych w 2020 r.

Państwowa Komisja Wyborcza na podstawie art. 38a ust. 1 pkt 3 w związku z art. 38a ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 580 oraz z 2021 r. poz. 1407)

postanawia

odrzuć sprawozdanie partii politycznej Unia Polityki Realnej o źródłach pozyskania środków finansowych oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w 2020 r. z **powodu** naruszenia art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych.

Uzasadnienie

Partia polityczna Unia Polityki Realnej (EwP 23) przedłożyła Państwowej Komisji Wyborczej sprawozdanie o źródłach pozyskania środków finansowych oraz o wydatkach poniesionych ze środków Funduszu Wyborczego w 2020 r. z zachowaniem terminu określonego w art. 38 ust. 1 ustawy o partiach politycznych. Sprawozdanie zostało sporządzone zgodnie ze wzorem określonym w załączniku do rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 18 lutego 2003 r. w sprawie sprawozdania o źródłach pozyskania środków finansowych (Dz. U. poz. 269). Do sprawozdania załączono sprawozdanie biegłego rewidenta wybranego przez Państwową Komisję Wyborczą do badania sprawozdania w zakresie wpływów na Fundusz Wyborczy Partii.

Żaden z uprawnionych podmiotów, wymienionych w art. 34a ust. 5 w związku z art. 38a ust. 1 ustawy o partiach politycznych, nie zgłosił zastrzeżeń do sprawozdania.

Państwowa Komisja Wyborcza, na podstawie przedłożonych dokumentów, sprawozdania biegłego rewidenta oraz udzielonych przez Partię wyjaśnień stwierdziła, co następuje.

W sprawozdaniu Partia wykazała, że jej łączne przychody/wpływy w 2020 r. (z wyłączeniem przychodów Funduszu Wyborczego) wyniosły 1920,00 zł.

Na podstawowy rachunek bankowy o numerze 62 1140 1010 0000 5486 1800 2001, prowadzony przez mBank S.A., Partia pozyskała środki w wysokości 1 080,00 zł. Środki te Partia wykazała jako pochodzące ze składek członkowskich w kwocie nieprzekraczającej w jednym roku od jednej osoby fizycznej wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę pracowników, wpłaconych bezpośrednio na ten rachunek.

Z historii wskazanego wyżej rachunku bankowego wynika, że w dniu 22 grudnia 2020 r. na rachunek ten wpłynęły środki w kwocie 120,00 zł wpłacone przez Zakład Automatyki Przemysłowej BP Sp. z o.o. z Końskich, a zatem środki pochodzące z niedozwolonego źródła, innego niż wymienione w art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych. Wprawdzie w zestawieniu składek wpłaconych na rachunek bankowy Partii wpłatę opatriono dopiskiem „zwrócona”, jednak z historii rachunku bankowego Partii wynika jednoznacznie, że w okresie sprawozdawczym zwrotu nie dokonano. Partia nie przekazała także wątpliwej wpłaty na odrębny rachunek techniczny, z którego środki te nie mogłyby być wydatkowane przed zweryfikowaniem ich legalności, a w razie potwierdzenia, że pochodziły one ze źródeł niezgodnych z prawem, zostałyby zwrócone darczyńcy lub, gdyby to okazało się niemożliwe, zostałyby przekazane na rzecz Skarbu Państwa.

Ustalenia te Partia potwierdziła w swoich wyjaśnieniach z 30 lipca 2021 r., stwierdzając w nich, że „rzeczywiście, w dn. 22.12.2020 wpłynęła na konto partii wpłata w wysokości 120 zł od Zakład Automatyki Przemysłowej BP Sp. z o.o. z Końskich. Była to wpłata obowiązkowej składki członkowskiej, dokonana przez jednego z naszych członków. Popęłił on błąd i zamiast dokonać wpłaty z konta osobistego, wykonał przelew z konta firmy. Niestety, z uwagi na przerwę w dostępie do konta bankowego partii, wynikającą z aktualizacji aplikacji mobilnych tokenów przez mBank, a które to aktualizacje skutkowały dla skarbnika upoważnionego do wykonywania operacji

na koncie niemożnością zalogowania się i przeprowadzenia na nim jakichkolwiek działań przez dłuższy czas, wspomniana wpłata została dostrzeżona dopiero w lutym 2021 r. po usunięciu problemów technicznych z mobilnym tokenem, tj. formalnie już w kolejnym okresie sprawozdawczym. Po stwierdzeniu, że jest to wpłata niezgodna z obowiązującymi przepisami, została przez partię natychmiast zwrócona w dn. 9.02.2021r. (potwierdzenie przelewu dołączone do pisma). Partia nie przesunęła wspomnianych środków na rachunek techniczny z powodów wymienionych wyżej. W czasie tym, również z tych samych powodów, partia nie dokonywała żadnych operacji na koncie bankowym za wyjątkiem opłat za konto i jego prowadzenie, które są pobierane z rachunku partii przez bank w sposób automatyczny”.

Wydatkowanie chociażby części spośród środków, na które składają się środki pozyskane w sposób niezgodny z przepisami ustawy o partiach politycznych, bez względu na charakter tych wydatków, oznacza, że Partia przyjęła w okresie sprawozdawczym środki pozyskane w sposób nielegalny. Ponadto Partia sama wykazała i zaliczyła środki pozyskane niezgodnie z prawem do swoich przychodów/wpływów wykazanych w sprawozdaniu finansowym za 2020 r.

Powyższe potwierdza, że pochodzące z nielegalnych źródeł środki nie tylko wpłynęły na rachunek bieżący Partii, ale także zostały przez nią przyjęte. Jak zaznaczono wyżej, i co potwierdził Sąd Najwyższy w swoim orzecznictwie, już samo rozpoczęcie wydatkowania przekazanych na rachunek bieżący Partii środków stanowiło przyjęcie przez nią środków pozyskanych wbrew normom prawa. Partia nie zwróciła przekazanych jej środków przed rozpoczęciem ich wydatkowania, co oznaczałoby ich nieprzyjęcie. Przeciwnie, Partia zagospodarowała część przekazanych jej środków wydatkując je (nawet jeśli były to opłaty bankowe), co uzasadnia stwierdzenie, że doszło w tym przypadku do przyjęcia środków pozyskanych niezgodnie z przepisami ustawy o partiach politycznych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 22 września 2016 r., sygn. akt III SW 8/16). Nie ulega wątpliwości, że środki wydatkowane przez Partię, to środki finansowe, które zostały uprzednio danemu podmiotowi przekazane i przez ten podmiot przyjęte (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 2002 r., sygn. akt

III SW 2/02, z dnia 25 czerwca 2005 r., sygn. akt III SW 5/05, z dnia 18 maja 2005 r., sygn. akt III SW 4/05).

Partia zaakceptowała wpłacone na jej rachunek środki i nie podjęła żadnych działań celem ich zwrotu w terminie 30 dni i przed rozpoczęciem ich wydatkowania czy korzystania z nich (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 23 kwietnia 2002 r., sygn. akt III SW 2/02 oraz z dnia 18 maja 2005 r., sygn. akt III SW 5/05).

Partia dysponowała zatem pozyskanymi środkami, nie mając wiedzy, które z nich pochodziły ze źródeł zgodnych z prawem, a które ze źródeł nieuprawnionych. Nie zwracając tych środków w terminie 30 dni oraz wydatkując je, Partia potwierdziła przyjęcie tych środków. Nieistotne dla oceny zgodności z prawem finansowania Partii Unia Polityki Realnej jest to, że saldo jej rachunku bieżącego nie spadło do końca 2020 r. poniżej kwoty 120,00 zł, albowiem potwierdzeniem wydatkowania, a tym samym przyjęcia przez Partię środków finansowych pozyskanych niezgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych, jest to, że saldo na jej bieżącym rachunku spadało poniżej jego wysokości po wpłynięciu na ten rachunek wpłaty niezgodnej z prawem. Oznacza to bowiem, że Partia z pewnością rozpoczęła wydatkowanie nielegalnie pozyskanych środków finansowych, potwierdzając tym samym ich przyjęcie. Państwowa Komisja Wyborcza, opierając się na orzeczeniach Sądu Najwyższego, zaznacza, że w przypadku gromadzenia na jednym rachunku środków pozyskanych w sposób zgodny z prawem, jak i w sposób nielegalny, a następnie wydatkowania środków finansowych z tego rachunku (choćby tylko na opłaty związane z prowadzeniem rachunku), partia nie jest w stanie w żaden sposób rozróżnić, czy wydaje środki pozyskane legalnie czy też wbrew prawu.

Państwowa Komisja Wyborcza podkreśla, że w trakcie okresu sprawozdawczego Partia zobowiązana jest na bieżąco weryfikować zgodność z prawem pozyskanych przez siebie środków finansowych. W przypadku braku możliwości dokonania ustalenia ich legalności lub stwierdzenia ich nielegalności Partia zobowiązana jest do ich zwrotu darczyńcy, w terminie 30 dni, lub do ich przekazania na rachunek techniczny w celu wpłacenia ich na rzecz Skarbu Państwa, lub też do ich przekazania na Skarb Państwa, zawsze jednak przed rozpoczęciem korzystania z nich. Żadnego z tych działań Partia nie podjęła w odpowiednim czasie. Powyższe oznacza,

że w 2020 r. doszło do finansowania działalności Partii Unia Polityki Realnej z naruszeniem art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych, co zgodnie z art. 38a ust. 2 pkt 4 ustawy stanowi podstawę odrzucenia sprawozdania finansowego Partii.

Potwierdził to Sąd Najwyższy stwierdzając, że skoro zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych, partia może pozyskiwać środki finansowe jedynie od osób fizycznych, przyjęcie darowizny od podmiotu innego niż osoba fizyczna narusza powołany przepis, co według art. 38a ust. 1 pkt 3 i ust. 2 pkt 4 przywołanej ustawy stanowi podstawę do odrzucenia sprawozdania (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 17 września 2004 r., sygn. akt III SW 39/04 i III SW 44/04). Naruszenie obowiązujących w tym zakresie przepisów ustawowych (bez względu na kwoty, jakich naruszenie to dotyczy) przesądza jednoznacznie – stosownie do dyspozycji przywołanego już art. 38a ust. 2 pkt 4 ustawy o partiach politycznych – o obowiązku odrzucenia przez Państwową Komisję Wyborczą sprawozdania finansowego partii politycznej. Przepis ten ma charakter normy bezwzględnie obowiązującej, a nie charakter zaleceń, co oznacza, że wystąpienie którejkolwiek z przesłanek wymienionych w nim obliguje Państwową Komisję Wyborczą do odrzucenia tego sprawozdania, nawet gdyby naruszenie było minimalne lub nieumyślne. Nie może zatem w tym przypadku mieć znaczenia stopień zawinienia w naruszeniu prawa ani wysokość środków przyjętych przez Partię niezgodnie z przepisami ustawy o partiach politycznych. Państwowa Komisja Wyborcza jest zatem związana treścią przepisów ustawy o partiach politycznych w sposób, który wyłącza swobodę decyzji co do postępowania i rozstrzygnięcia w tej sprawie.

Przyjęte przez Państwową Komisję Wyborczą stanowisko w sprawie sprawozdania Partii Unia Polityki Realnej potwierdził Sąd Najwyższy już w postanowieniu z dnia 17 września 2004 r., sygn. akt III SW 38/04 (por. także postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 22 września 2006 r., sygn. akt III SW 23/06, z dnia 14 października 2008 r., sygn. akt III SW 10/08 i z dnia 23 kwietnia 2002 r., sygn. akt III SW 3/02, III SW 4/02, III SW 5/02).

Zgodnie z art. 39a ust. 1 ustawy o partiach politycznych, korzyści majątkowe przyjęte przez Partię Unia Polityki Realnej z naruszeniem art. 25 ustawy o partiach politycznych, podlegają przepadkowi na rzecz Skarbu Państwa. Jeżeli korzyść ta została

przez Partię zużyta lub utracona, przypadkowi podlega jej równowartość. Na podstawie art. 39a ust. 4 ustawy o partiach politycznych Partia, w terminie 60 dni od dnia wydania niniejszego postanowienia, może dokonać dobrowolnej wpłaty na konto urzędu skarbowego, właściwego dla jej siedziby, równowartości korzyści majątkowej pozyskanej niezgodnie z prawem (120,00 zł). Potwierdzenie jej przekazania należy przedstawić Państwowej Komisji Wyborczej. W przypadku niedokonania dobrowolnej wpłaty, wszczęte zostanie postępowanie z art. 39a ust. 5 ustawy o partiach politycznych.

Pozostałe wpłaty dokonane na rachunek bankowy Partii przez osoby fizyczne pochodzą, zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy o partiach politycznych, od obywateli polskich, mających stałe miejsce zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, mieszczą się w dopuszczalnym limicie wpłat od jednej osoby, określonym w art. 25 ust. 4 tej ustawy, a ich forma jest zgodna z określoną w jej art. 25 ust. 5.

Stan środków rachunku bieżącego Partii w dniu 1 stycznia 2020 r. wynosił 2671,26 zł, natomiast w dniu 31 grudnia 2020 r. – 430,08 zł.

Partia pozyskała ponadto do swojej kasy środki pieniężne w łącznej wysokości 840,00 zł, pochodzące ze składek członkowskich w kwocie nieprzekraczającej w jednym roku od jednej osoby fizycznej minimalnego wynagrodzenia za pracę pracowników. Środki te zostały pozostawione w kasie Partii z przeznaczeniem na pokrycie wydatków związanych z jej bieżącą działalnością (art. 26a ustawy o partiach politycznych). Partia w swoich wyjaśnieniach potwierdziła, że wpłat do jej kasy dokonywali wyłącznie obywatele polscy mający stałe miejsce zamieszkania w Polsce.

Stan środków zgromadzonych w 2020 r. w kasie Partii na dzień 1 stycznia 2020 r. wynosił 1679,52 zł, natomiast na dzień 31 grudnia 2020 r. 708,60 zł.

Ze sprawozdania Partii wynika, że nie przyjmowała ona w okresie sprawozdawczym środków finansowych z innych źródeł jak i żadnych usług świadczonych nieodpłatnie. W pozostałych pozycjach sprawozdania wykazano „0”.

W okresie sprawozdawczym Partia posiadała Fundusz Wyborczy, dla którego w mBank S.A. prowadzony był rachunek o nr 07 1140 1010 0000 5486 1800 2021.

Stan środków finansowych na rachunku bankowym tego Funduszu, zarówno w dniu 1 stycznia 2020 r., jak i 31 grudnia 2020 r., wynosił 0,00 zł. W okresie sprawozdawczym na rachunku tym nie odnotowano żadnych wpływów i nie były dokonywane z niego żadne wydatki.

Partia nie powołała w 2020 r. pełnomocnika jej Funduszu Wyborczego, do czego zobowiązana jest regulacją art. 35a ustawy o partiach politycznych. Uchybienie to, zgodnie z art. 38a ust. 2 i 3 tego aktu prawnego, nie stanowi przesłanki odrzucenia sprawozdania finansowego Partii.

Państwowa Komisja Wyborcza, po ustaleniu powyższego na podstawie sprawozdania finansowego Partii, dokumentów finansowych do niego załączonych, sprawozdania biegłego rewidenta oraz wyjaśnień Partii postanowiła, jak w sentencji.

Od niniejszego postanowienia partii politycznej Unia Polityki Realnej przysługuje prawo wniesienia skargi do Sądu Najwyższego, w terminie 7 dni od dnia doręczenia postanowienia.

Przewodniczący Państwowej Komisji Wyborczej: *Sylwester Marciniak*